Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἁλάτισμα τό, κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν.) *ἁλάτισμαν* Κύπρ. Πόντ. (Κρώμν. Οἰν. Τραπ.) *ἁλάτ'σμα* Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. *ἁλάδ'σμα* Σάμ. κ. ἀ. *ἁλότισμαν* Πόντ. (Χαλδ.) *ἁλάτσισμα* Κρήτ. *'λάτισμα* Θρᾴκ. (Σαρεκκλ.) Σύμ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *ἁ λ ά τ ι σ μ α*.

1) Τὸ ἁλατίζειν, ὁ ἁλισμὸς τροφῶν πρὸς ἄρτυσιν ἢ διαρίχευσιν κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν. Χαλδ.): *Τὸ κρέας-τὸ φαγεῖ-τ-ψάρι θέλει ἁλάτισμα* κοιν. **2)** Ἡ παροχὴ ἅλατος εἰς τὰ ζῷα πρὸς τροφὴν Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.)

Πβ. *ἁ λ ά τ ω μ α, ἁ λ α τ ω μ ό ς*.

ἁλατιστήρα ἡ, ἀμάρτ. *ἁλατιστέρα* Πόντ. (Χαλδ. κ.ἀ.) *ἁλοτιστέρα* Πόντ. (Χαλδ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. *ἁ λ α τ ι σ τ ή ρ ι*.

Μεγάλη πλὰξ ἢ γενικώτερον μέρος πετρῶδες, ὅπου δίδουν πρὸς τροφὴν ἅλας εἰς τὰ κατοικίδια ζῷα. Πβ. *ἁ λ α τ α ρ ε ὰ* **1**. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπον *Ἁλοτιστέρα* καὶ ὡς τοπων. Χαλδ.

ἁλατιστήρι τό, ἀμάρτ. *ἁλατοστέριν* Πόντ. (Κερασ.) *ἁλατιστέρ'* Πόντ. (Χαλδ.) *ἁλατοστέρ'* Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἁ λ α τ ί ζ ω*. Τὸ *ο* τοῦ *ἁ λ α τ ο σ τ έ ρ ι ν* κατὰ τὸ *ἁ λ α τ ο θ ή κ η* κτλ.

Μεγάλη πλάξ, ἐπὶ τῆς ὁποίας δίδεται ὡς τροφὴ ἅλας εἰς τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἶγας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἁ λ α τ α ρ ε ὰ* **1**. Πβ. καὶ *ἁ λ α τ ι σ τ ή ρ α*.

ἁλατιστὸς ἐπίθ. πολλαχ. *ἁλατσιστὸς* Κρήτ. *'λατιστὸς* Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἁ λ α τ ί ζ ω*.

Ἁλατισμένος, ἁλίπαστος ἔνθ' ἀν.: *Ἐλαιὲς ἁλατσιστὲς* Κρήτ.

ἁλατίστρα ἡ, Στερελλ. (Αἰτωλ.) —*Λεξ.* Λάουνδ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἁ λ α τ ί ζ ω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-σ τ ρ α*.

Μεγάλη λιθίνη πλάξ, ἐπὶ τῆς ὁποίας θέτουν ἅλας διὰ νὰ φάγουν τὰ ζῷα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἁ λ α τ α ρ ε ὰ* **1**. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Αἰτωλ.

ἁλατίτσα ἡ, Πόντ. (Ἀμισ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Χόρτον τι ἄγριον.

ἁλατοβαρελλάκι τό, ἀμάρτ. *ἁλατσοβαρελλάκι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. *ἁ λ α τ ο β ά ρ ε λ λ ο*.

Μικρὸν βαρέλλιον χρησιμοποιούμενον ὡς δοχεῖον ἅλατος. Συνών. *ἁ λ α τ ο μ ε θ η ρ ά κ ι*.

ἁλατοβάρελλο τό, ἀμάρτ. *ἁλατσοβάρελλο* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ *β α ρ έ λ λ ι*. Περὶ τοῦ τονισμοῦ καὶ τῆς καταλ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,170 κέξ. 179 κέξ.

Βαρέλλιον χρησιμοποιούμενον ὡς δοχεῖον ἅλατος. Συνών. *ἁ λ α τ ο μ έ θ η ρ ο*.

ἁλατοβόλι τό, ἀμάρτ. *ἁλατσοβόλι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ *ἁ λ ά τ ι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-β ό λ ι*.

Πολὺ ἅλας: *Εἶδ' ἁλατσοβόλι 'ναι τοῦτο!* Συνών. *ἁ λ α τ ο θ έ μ ι*.

ἁλατόβολος ὁ, ἀμάρτ. *ἁλατσόβολος* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ *β ό λ ο ς*.

Λίθος σφαιρικὸς καὶ λεῖος, διὰ τοῦ ὁποίου τρίβουν τὸ ἅλας: *Δῶσ' μου τὸν ἁλατσόβολο γιὰ νὰ κοπανίσω 'ναν κουκκὶ ἁλάτσι. Αὐτὸς φαίνεται σὰν ἁλατσόβολος* (ἐπὶ ἀνθρώπου παχυσάρκου ἢ μωροῦ). *Μούρ' ἁλατσόβολε, δὲ σωπαίνεις!* Συνών. *ἁ λ α τ ο λ ί θ ι, ἁ λ α τ ό π ε τ ρ α* **2**.

ἁλατόγουρνα ἡ, ἀμάρτ. *ἁλατσόγουρνα* Κάλυμν. Πελοπν. (Λακων.) κ. ἀ. *ἁλατσόουρνα* Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *ἁλατσόσγουρνα* Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ *γ ο ύ ρ ν α*.

Κοιλότης εἰς παράλιον βράχον, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσρέει ἡ θάλασσα καὶ ἐξατμιζομένη ἀφίνει ἅλας ἔνθ' ἀν.: *Πάμε 'ς τοὶς ἁλατσόγουρνες νὰ πάρωμε ἁλάτι* Λακων. *Ταχὲ ταχὲ διάηκα 'ς τσ' ἁλατσόουρνες, μὰ εἶχα do μαζωμένο* (ἐνν. τὸ ἁλάτι) Ἀπύρανθ. Συνών. *ἁ λ α τ ό τ ο π ο ς* **1**, *ἁ λ υ κ ή*. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Ἁλατσόγουρνες* καὶ τοπων. Κάλυμν.

ἁλατοελαιὰ ἡ, ἀμάρτ. *ἁλατσολαιὰ* Κρήτ. *ἁλατσολαὶ* Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ *ἐ λ α ι ά*.

Ἁλατισμένη, παστὴ ἐλαία.

ἁλατοθέμι τό, ἀμάρτ. *ἁλατσοθέμι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-θ έ μ ι*.

Πολὺ ἅλας: *Εἶδ' ἁλατσοθέμι κ' εἶδα κακὸ εἶν' ποῦ τό 'βαλες μέσ' 'ς τὸ φαεῖ!* Συνών. *ἁ λ α τ ο β ό λ ι*.

ἁλατοθήκη ἡ, Σῦρ. (Ἑρμούπ.) Πόντ. (Κερασ.) κ. ἀ. *ἁλατοθήκα* Πόντ. (Κερασ. Ὄφ. Τραπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ *θ ή κ η*.

Ἐπιτραπέζιος θήκη ἅλατος ἔνθ' ἀν.: *Ἔσ' ἅλας 'ς τὴν ἁλατοθήκα* Ὄφ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἁ λ α τ α ρ ε ι ό*.

ἁλατολίθι τό, Πελοπν. (Κορινθ. Σαραντάπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ *λ ι θ ί*.

Στρογγύλος καὶ λεῖος λίθος, διὰ τοῦ ὁποίου τρίβουν τὸ χονδρὸν ἅλας. Συνών. *ἁ λ α τ ό β ο λ ο ς, ἁ λ α τ ό π ε τ ρ α* **2**.

ἁλατολόγι τό, ἀμάρτ. *ἁλατουλόι* Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἁ λ α τ ο λ ό γ ο ς*.

1) Τὸ ἐπιτραπέζιον ἁλατοδοχεῖον ἔνθ' ἀν.: Φρ. *Τ' τό 'καμαν τοὺ κιφάλ' ἁλατουλόι* (ἐπὶ ἀνηλεοῦς δαρμοῦ τῆς κεφαλῆς κατ' ἀναλογ. τῆς συνων. φρ. *τὸν ἔκαμαν τ' ἁλατιοῦ*, περὶ ἧς ἰδ. *ἁ λ ά τ ι*) Αἰτωλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἁ λ α τ α ρ ε ι ό*. **2)** Σακκίδιον παρὰ τὴν ἑστίαν συνήθως κρεμάμενον περιέχον τὸ εἰς τὴν μαγειρικὴν δαπανώμενον ἅλας Στερελλ. (Ἀρτοτ.) Συνών. *ἁ λ α τ ο σ ά κ κ ο υ λ ο*.

ἁλατολόγος ὁ, Ἤπ. Πελοπν. (Ἀράχ. Κορινθ. Σαραντάπ.) κ. ἀ. —ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,360 *ἁλατουλόους* Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. *ἁλατσολόγος* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἁ λ ά τ ι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-λ ό γ ο ς*, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 22 (1910) 247 κέξ.

Δοχεῖον ἅλατος ἔνθ' ἀν.: *Οὐ ἁλατουλόους κριμνειέτι ἀπ' 'πάν' ἀπ' τ' γουνιὰ γιὰ νὰ στιγνών' τ' ἁλάτ'* Αἰτωλ. || Ποίημ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ